

Piotr Kurlenda

"Adwokatura na Pomorzu
Środkowym w latach 1945–2002",
Leon Kasperski, Stefan Żurawski,
Koszalin-Słupsk 2003 : [recenzja]

Palestra 49/5-6(557-558), 142-144

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

1950 r., a także o bardzo bogatym orzecznictwie cywilnym Sądu Najwyższego i orzecznictwie Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. Tego wszystkie w tym komentarzu nie ma, choć bez tej wiedzy nie sposób poprawnie rozstrzygnąć w sprawie odpowiedzialności karnej np. w „sprawach dziennikarskich”. Tylko, że o to nie można mieć pretensji do Autora tego komentarza, które to opracowanie, w zamierzeniu wydawniczym, liczy kilkaset stron, a nie kilka tysięcy. Zasadnie zostało założone, że nawet początkujący prawnik wie o istnieniu wspomnianych przepisów Kodeksu cywilnego z 1964 r. i Konwencji Europejskiej i zdaje sobie sprawę z niezbędności zainteresowania się tym wszystkim przy rozważaniu odpowiedzialności karnej za zniesławienie, a dostępność orzecznictwa i piśmiennictwa w tym ostatnim zakresie, dla starannego prawnika, jest dziś przecież wręcz nieograniczona.

Komu polecić ten komentarz? Najkrócej można to ująć krótkim stwierdzeniem – każdemu prawnikowi zajmującemu się albo nawet tylko interesującemu się prawem karnym. Syntetyczność opracowania pozwoli, co przecież nie jest bez znaczenia dla uczestniczących w postępowaniu sądowym, zabrać tę książkę na każdą rozprawę. Nie zajmie ona zbyt dużo miejsca na stole sędziowskim, biurku prokuratora, czy w teczce adwokata, a każdy aplikant, także przygotowujący się do egzaminu końcowego, znajdzie cenne wsparcie.

Nie wszystko jednak jest w tym komentarzu idealne, gdyż trzeba mieć pretensje do Wydawcy, że „zaoszczędził na korekcie”, a błędów technicznych niestety nie brakuje, z których najsympatyczniejszym jest mylenie jako autora mnie z moim synem Rafałem.

Lech K. Paprzycki

Leon Kasperski, Stefan Żurawski ***Adwokatura na Pomorzu Środkowym*** ***w latach 1945–2002***

Wydawca Okręgowa Rada Adwokacka w Koszalinie
Koszalin–Słupsk 2003, ss. 302

Wydana w 2003 r. przez Okręgową Radę Adwokacką w Koszalinie książka pt. „Adwokatura na Pomorzu Środkowym w latach 1945–2002” (na okładce publikacji zamieszczono nieco zmodyfikowany tytuł: „Historia adwokatury Pomorza Środkowego”) stanowi potrzebne i interesujące opracowanie ukazujące dzieje (na określonym terytorium i w obranym przez autorów przedziale czasowym) niezwykle ważnego elementu w strukturze szeroko pojętego życia społecznego i zawodowego jakim niewątpliwie jest palestra. Głównymi autorami omawianej książki są długoletni i zasłużony adwokat, dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Koszalinie Leon Kasperski i historyk z Instytutu Historii Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku dr Stefan Żurawski.

Leon Kasperski jest absolwentem Uniwersytetu Łódzkiego (studiował prawo) i Szkoły Głównej Służby Zagranicznej w Warszawie. Po etapie aplikacji i pomyślnym zdaniu egzaminu adwokackiego został wpisany na listę adwokatów. W kadencjach od 1986 roku do 2004 roku jest członkiem Naczelnej Rady Adwokackiej w Warszawie. Za swoją działalność Leon

Kasperski został uhonorowany szeregiem odznaczeń, m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi i odznaką Adwokatura Zasłużonym. Więcej informacji dotyczących bogatego życia Leona Kasperskiego znajduje się w jego życiorysie opublikowanym w omawianej książce.

Stefan Żurawski ukończył historię na Uniwersytecie Jagiellońskim (1961 r.). Pod kierunkiem wybitnego, nieżyjącego już historyka, prof. Antoniego Czubińskiego napisał pracę doktorską z zakresu historii, która została obroniona w 1974 r. na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Od 1975 r. pracuje w Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku (dawniej była to Wyższa Szkoła Pedagogiczna), w której był wicedyrektorem Instytutu Historii i prodziekanem Wydziału Humanistycznego. Zainteresowania badawcze Stefana Żurawskiego koncentrują się m.in. na problematyce ruchu zawodowego i młodzieżowego oraz dziejów miast na Pomorzu Zachodnim po II wojnie światowej. Jest autorem kilkudziesięciu publikacji naukowych i popularnonaukowych. Ogłosił drukiem książkę pt. „Ruch zawodowy na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1950” (Koszalin–Słupsk 1981).

Całą pracę otwiera „Przedmowa” autorstwa Leona Kasperskiego oraz „Wstęp” o strukturze charakterystycznej dla wielu naukowych książek historycznych, który zawiera m.in. cel książki, krótkie przedstawienie wykorzystanych źródeł archiwalnych, literaturę i zwięzły opis treści książki. Generalnie publikację podzielono na dwie części. Można uznać, iż pierwsza partia opracowania stanowi zasadniczą, główną warstwę książki obejmującą siedem rozdziałów o następujących tytułach: „Pionierskie lata 1945–1953” (rozdział I), „Izba i Rada Adwokacka w Koszalinie w latach 1953–1963” (II), „Izba i Rada Adwokacka w Koszalinie w latach 1964–1981” (III), „Ku ochronie prawnej zawodu adwokata” (IV), „Formy doskonalenia zawodowego adwokatów i szkolenie aplikantów” (V), „Zakres i formy aktywności społeczno-politycznej adwokatów” (VI), „O uwarunkowaniach finansowych i społecznych” (VII). Szereg szczegółowych kwestii składających się na dzieje palestry ukazano w układzie chronologiczno-problemowym. Tekst zawiera kilka tabel, które m.in. przedstawiają ilość spraw, kwestie finansowe zespołów adwokackich (tabela 1), liczebność adwokatury (z podziałem na adwokatów „czynnych zawodowo”, pracujących w zespołach adwokackich, itd.) w latach 1949–1975 (tabela 2) i w okresie 1976–2002 (tabela 3).

Istotną dla ogólnego obrazu i oceny całej książki drugą część rozpoczyna kilkustronicowy „Skład osobowy Rady Adwokackiej w Koszalinie w latach 1953–2003”, który skonstruowano w formie zestawienia członków Rady (wraz z funkcjami) dla konkretnych lat (z uwzględnieniem zmian). W pracy zamieszczono także życiorysy 7 adwokatów, których autorami są Marek Eider, Józef Misiakowski, Jerzy Milewski, Maciej Sankowski. Ogółem opublikowano w książce 51 biogramów adwokatów, które ukazują m.in. różne koleje życia, zdobyte wykształcenie i inne dane dotyczące konkretnych osób. Niewątpliwie zamieszczenie sylwetek poszczególnych postaci wzbogaca przekaz informacyjny całej publikacji i czyni ją bardziej interesującą. Biogramy, które zamieszczono w drugiej części książki, niejako uzupełniają pod pewnymi względami wykład dziejów adwokatury zamieszczony w pierwszej części opracowania. Opublikowano je w trzech grupach, tzn. najpierw omówiono życiorysy dziekanów, następnie członków Rady (kadencja od 2001 r.) oraz dalszych adwokatów należących do Izby.

Z przedstawionych danych wynika, że adwokaci studiowali na różnych uniwersytetach, m.in.: Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytecie im. Stefana Bato-rego w Wilnie, Uniwersytecie Łódzkim, Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, Uniwersytecie im. Jana Kazimierza we Lwowie,

Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, Uniwersytecie we Wrocławiu, Uniwersytecie Warszawskim i Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Niektórzy z nich zdobywali stopnie doktora w zakresie prawa (Józef Filipowski, Jarosław Fiuczek).

W dalszej części opracowania zamieszczono „*Pro memoria*” (czyli listę nieżyjących już osób autorstwa Leona Kasperskiego i Dominika Maciołka), krótkie zakończenie, streszczenia w języku niemieckim i angielskim, kilkadziesiąt zdjęć (przedstawiają różne postacie i sytuacje związane z aktywnością adwokatów), kopie oficjalnych pism od osób uczestniczących w życiu publiczno-państwowym i ze strony Naczelnej Rady Adwokackiej skierowane do Leona Kasperskiego. Opublikowane w książce fotografie zostały udostępnione przez Leona Kasperskiego, Adama Urbaniaka, Annę Bogucką-Skowrońską i Ryszarda Skowrońskiego. Praca zawiera także wykaz skrótów i bibliografię.

Na bazę źródłową omawianej książki składają się materiały m.in. z zasobu Archiwum Państwowego w Koszalinie, Archiwum Okręgowej Rady Adwokackiej w Koszalinie oraz źródła drukowane (przede wszystkim ustawy). Bibliografia obejmuje ponadto 43 pozycje, w tym książki, artykuły i tytuły prac pozostających w maszynopisie. Wykaz zawiera opracowania zamieszczone m.in. w „Palestrze”.

Książka została ładnie wydana, na papierze lepszej jakości. Jest napisana w sposób przystępny, zrozumiały dla szerokiego kręgu czytelników, chociaż z drugiej strony jej lektura wymaga skupienia. Zawiera ona szereg ważnych informacji ukazujących różne aspekty funkcjonowania palestry na Pomorzu Środkowym w dwóch, pod wieloma względami, odmiennych okresach historycznych Polski: 1) w dobie Polski Ludowej, 2) w czasie, gdy nasz kraj stał się państwem przestrzegającym reguł demokratycznych i w pełni suwerennym na arenie międzynarodowej. Rozważania zawarte w książce starano się ukazać na szerszym tle sytuacji politycznej w państwie polskim.

Omawiana publikacja stanowi ważną, interesującą, dobrze opracowaną pozycję, której lektura przybliży historię adwokatury na Pomorzu Środkowym.

Piotr Kurlenda